

MOJA VAS,
MOJ DOM
STARA VRHNJKA

PLANINA

733 m

Krajevna skupnost STARA VRHNIKA

Planina nad vasjo

Na zahodnem delu Vrhnike se na obrobju Ljubljanskega barja dviguje z gozdom poraslo hribovje Planina. Med različnimi kraškimi pojavi se na 733 m dviga Planina nad Vrhniko. Koča je odprta vse dni od torka do nedelje ter praznike in je priljubljena izletniška točka. Ob novi koči (dokončana 2019) stoji še razgledni stolp, zgrajen leta 2008 in visok 22 m. Je že četrti na tem mestu, z njega pa je čudovit razgled na bližnjo in daljno okolico. Pred nami se odpre razgled na Staro Vrhniko in Vrhniko, Ljubljansko barje z osamelci in ostalimi vasmi. Preko barja se vije reka Ljubljanica in v daljavi nam pogled uhaja na belo Ljubljano z gradom. Na vzhodu se odpira pogled na Krim, Ljubljanski vrh in na jugu na Slivnico, Javornike, Snežnik in Učko. Na JZ je pred nami Logatec. Na obzorju sta Nanos in Javornik. Del pogleda proti SZ zapira bližnja 801 m visoka Ulovka s nekdanjim smučiščem. Pred nami je na SZ panorama Julijskih Alp s Triglavom in vrhovi predgorja – Poreznom, Ratitovcem, Blegošem ter Toščem in Grmado v Polhograjskem hribovju. Ravno tako pogled seže do pogorja Karavank na meji z avstrijsko Koroško – vrhovi Stol, Košuta, Storžič. Na severu dominirata Kočna in Grintavec v pogorju Kamniško Savinjskih Alp. Vidijo se Rogatec in Menina planina in vrhovi v Zasavju s tisočakom Kumom. Koča Planina nad Vrhniko je v lasti Planinskega društva Vrhnika.

Morda niste vedeli: v začetku novembra leta 2014 so identičen stolp, le da je izdelan iz macesna, postavili tudi v Žusmu ob Slivniškem jezeru na Kozjanskem. Poimenovali so ga Stolp ljubezni.

Stara

in

nova koča

Pogled, ki seže daleč prot Ljubljani....

Nekoč je bila planina kot geografsko ime bolj kmetijsko dostopna, ni bilo toliko pogozdenega, bili so lazi in nekje do višine Kurena se je v posameznih lazih pasla domača žival. V določenem obdobju so domačini tudi v posameznih kotajnah žgali apno, kopali pesek (prug), lovstvo (jaga) je bila večno dodatni vir prehrane, največ pa je dal sam gozd, lesna industrija za domačo in pa celo za izvoz je bila vsa leta največji doprinos Planine.

Ohranimo vso področje v takem stanju, da nam zanamci ne bodo očitali, kaj so dobili...uživajte v prečudoviti naravi, ki jo imamo pred nosom...

Stara vrhnika, avgust 2021

Jani Krvina

Še nekaj iz zgodovinske zakladnice o teh krajih;

Svetličičeva balada **Ukleti graščak**,
govori o trdosrčnem graščaku sredi Ulovke na planini nad Staro Vrhniko...

Balada je bila objavljena že leta 1903 v Domu in svetu XVI. 1903, str.600 – 602.Starovrhničani pa so jo objavili v časopisu **Podkuranske novice** leta 1922, katerega urednik je bil Matevž Grom.

Balado si lahko preberete v takratnem jeziku.

Slike je narisal cerkveni slikar **Simon Ogrin**, rojen 6.oktobra 1851 pr Andrejčlkovc na Stari Vrhniki. Njegova dela so še danes vidna po cerkvah in kapelicah v Sloveniji in na Hrvaškem.Slikarjeva dela je na Vrhniki mogoče videti v cerkvi Sv. Pavla in v cerkvi Sv. Trojice.

FR. SVETLIČIČ:

UKLETI GRAJŠČAK.

red' Ulake,
planine
nad Zgor-
njo Vrhi-
niko,
jebrdo silno
strmo in
vse za-
raščeno;
na njem je razvalina građu ne-
kdanjega,
ki ga je kletve sila do tal raz-
rušila.

Prebival v njem grajščak je brez
žene in otrok,
po risje trdosrčen in drzen
krvolok,

ki, z ropa se vrnivši, je v hramu
mirno spal,
in ki se ni človeške, ne božje
roke bal.

Namenil v grad samotni berač se
neki dan,
prihrope na dvorišče ves spehan
in potan;
beseda se mu trese, kolena se
šibé,
ko stopi pred stanico in prosi
vbogajmé.

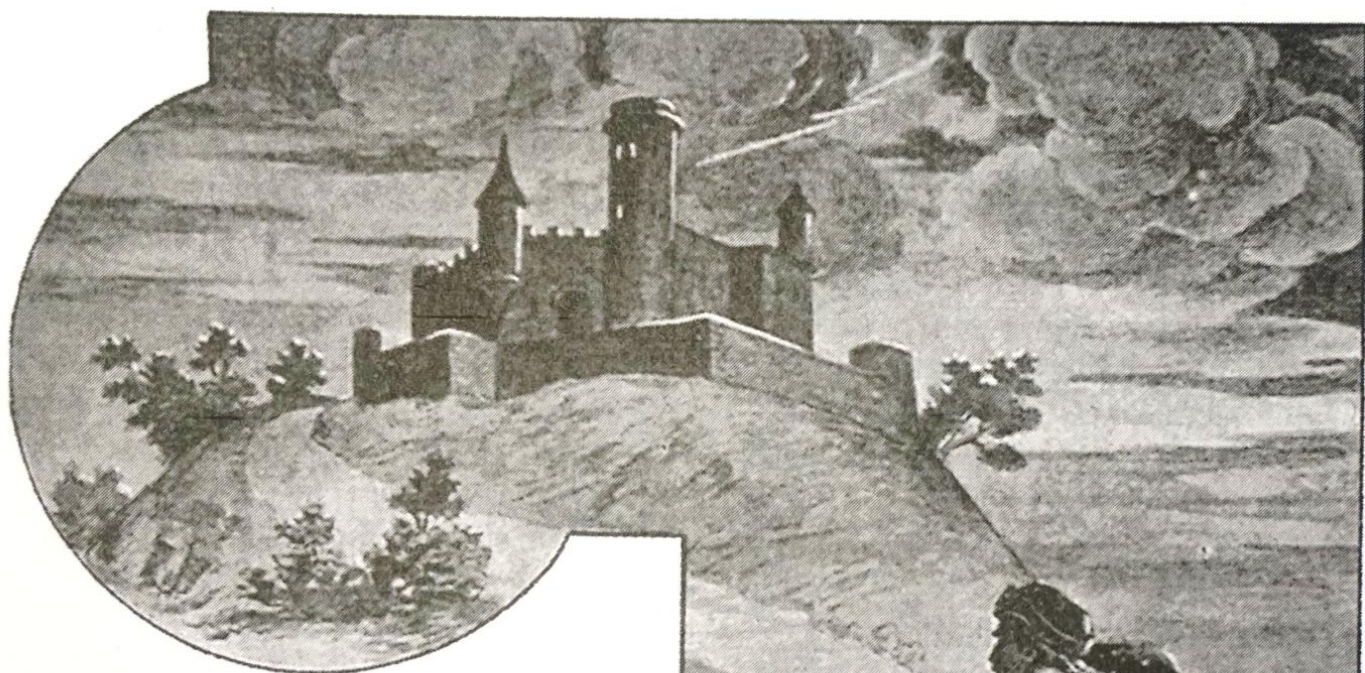
„Poberi se spred mene“, grajščak
zadere se,
„lenuh, ki nisi vreden, da zemlja
nosi te;
postopati v mladosti ti bilo je
ljubó,
sedaj pa trpi lakot, ki davi te
zató.

Mar vidim, da mi strela poslopje vpe-
pell,
da mi zaklad predragi, pod zemljo ves
sperl,
ko da bi dotaknile se tvoje ga roke,
če tudi mi živeti do sodnjega je dne.“

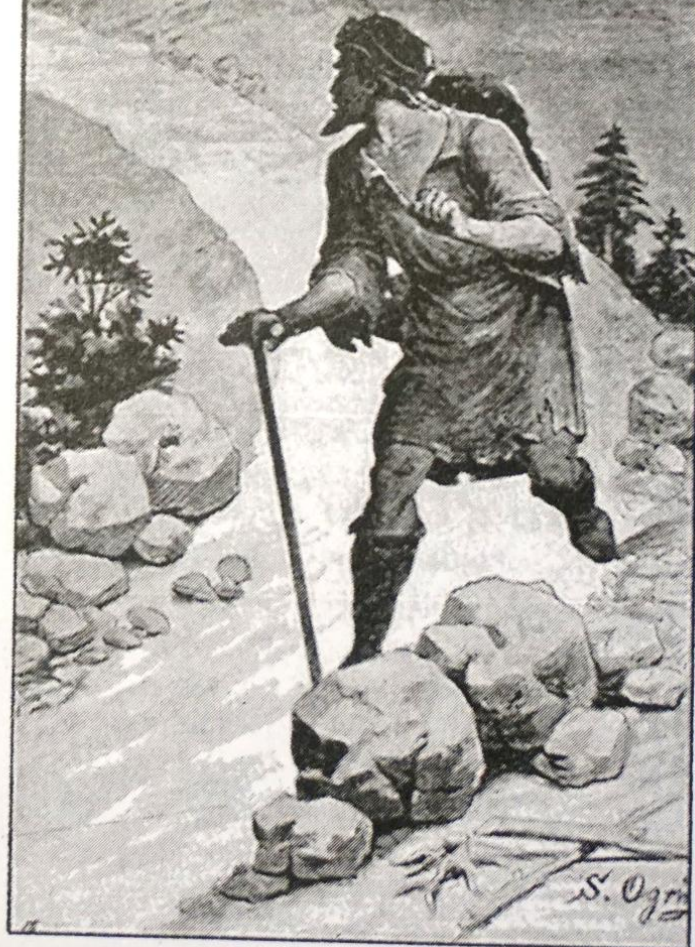
„Gorjé ti, trinog!“ seže berač
 v besedo mu
 in govori, da stresa zidovje se
 gradú —:
 „Odvzet ti bo zaklad tvoj, al'
 braniš ga al' ne,
 ker-vedi, ura tvoja iztekla se
 ti je.

Ko to izusti, urno v dolino se
 spusti
 in stopa tako ročno, da se grajščak
 reži.
 Al' zdajci, ko bi trenil, se potemni
 nebó,
 in mine ga režanje ter gleda v
 zrak srepó.

Nebo pravično čulo je kletve
 tvoje glas,
 in bliža se osvete njegove strašni
 čas:
 Prej ko zalde solnce, razvalil se
 bo grad
 in nesel te z višine z zakladom
 vred v prepad.

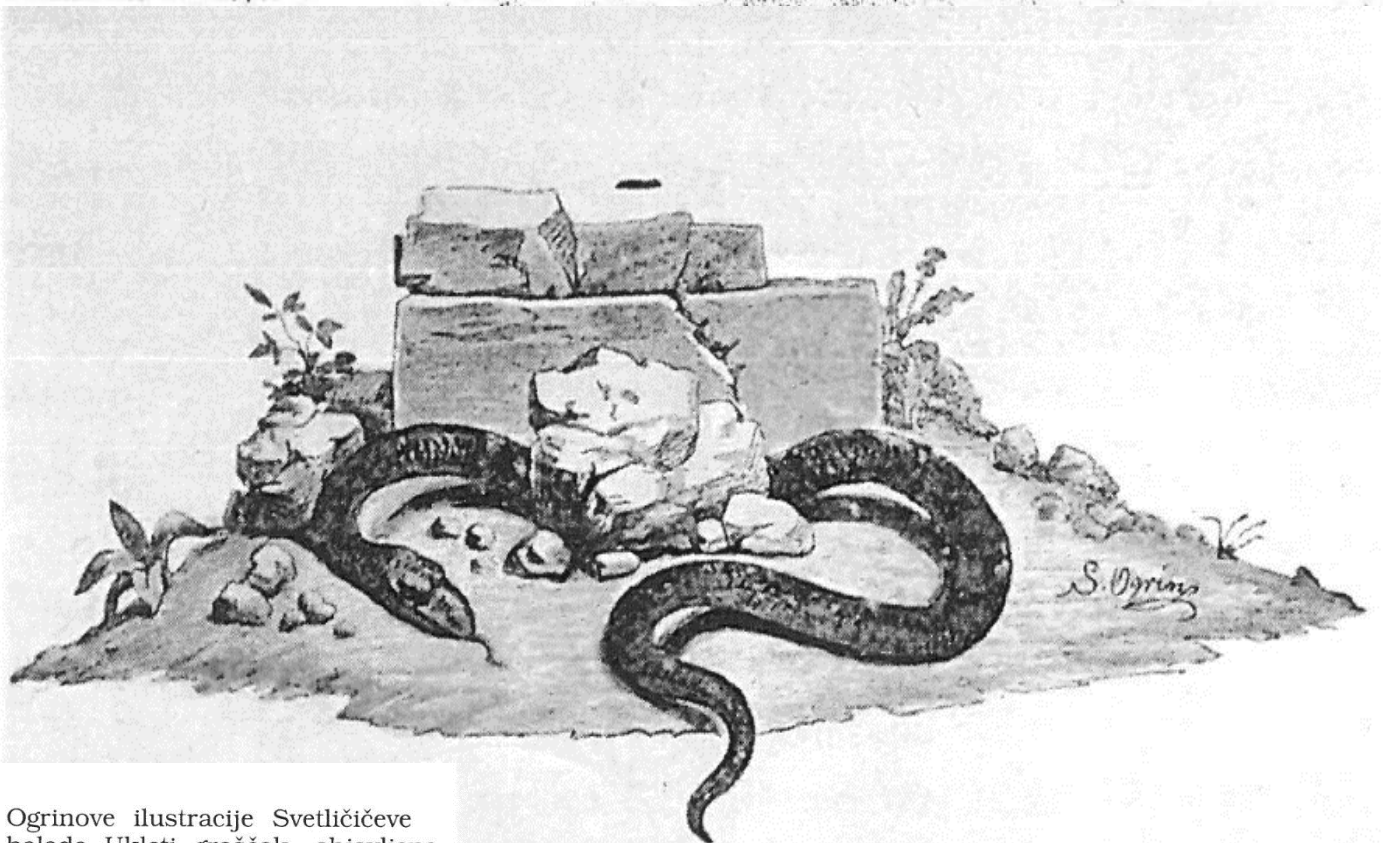
Spod sipčnega razmeta o zoru
 slednji dan,
 spremenjen v kačo studno, izlezel
 boš na plan
 in vlekel se na brdó po bregu
 sem ter tje,
 da pomniš kletev svojo do 'zvolje-
 nega dne.“

Oblake črnosive vetrovi pri-
podé,
in v gromonosnih kopah nad Ulako
vrte;
čim dalje bliže sliši bobnenje
votlo se,
čim dalje huje gora v korenu se
majè.

Naenkrat se zabliska, da vzame
skor' mu vid,
udari strela močna in razleti se
zld,
porušen v šibre drobne, se vdere ž
njim vred grad,
kot mu berač pretil je, po plazovo
prepad.

Na grobljo, ki prerašča jo mah že
mного let,
še dandanašnji hodi se studna kača
gret;
kdor sreča jo, se vrne, pobegne
mahoma,
da srce, groze tesno mu jedva
sopsil dá.

Ogrinove ilustracije Svetličičeve
balade Ukleti graščak, objavljene
leta 1903 v Domu in svetu
XVI, 1903, str. 600-602.

Pesem, ki je bila napisana ob odprtju novega stolpa v letu **2008**, pogled, ki ga vidi I. Cankar iz svojega kamnitega obeležja nasproti Mantove.... (Jani Krvina)

PLANINA

Pogled prek Sv. Trojice tja k tebi,
ko odeta v svetlo zelene liste dreves
si sedaj, v začetku pomladi
tako lepa si, ko te sonce zjutraj zbudi
popoldne prav tko, a z druge strani.

Lahko bi si rekel, da zdaj,
ko novo Trdnjavo (stolp) imaš,
da si bahava in fina
kot gospa, ki novga ljubimca ima
vsem nam ga skriva, nikomur, ne pokaže ga.

A ti nisi taka, vsem nudiš pogled
tam z vrha, po deželici naši
tako spodaj se vas, tvoja šopiri (Stara Vrhnika)
malo naprej se moja Vrhnika vedno bolj širi
se ozremo do našga Triglava
pa dol do belga Snežnika
pa Nanos nam Primorsko zakriva
in tja do Trojan, nam sega pogled.

Ne vem, kaj naj še rečem
vse, kar skrivaš v sebi;
Kuren s cerkvico tam
pa Buža krasotica od ja
pa Ulovka, ki čaka snega
a na rebri blagajana še vedno cveti
in v Starmu Malnu se mlin, ponovno vrti.

In ta'ko, te gledam dan na dan
še v nočeh, ko ostajam na ulici sam
vem, da se dvigaš nad mestom, ki spi
je še vedno prečuden kraj, se ti ne zdi
toda lahko si ponosna, da imaš take ljudi.

Nismo več Hlapci, kot nekoč sem dejal
smo dežela, o kateri sem jaz, le sanja'l
treba pa bo, tisto slovensko foušijo
še izbit si iz glave,
saj vidmo, če skup vsi držimo, vedno nekaj nastane.

A za na konec, bi rekel ti hvala
ker si za trenutek mi odprla v knjigi novo stran
moje misli, pogled na tebe
Planina ohrani, še veliko sanj.